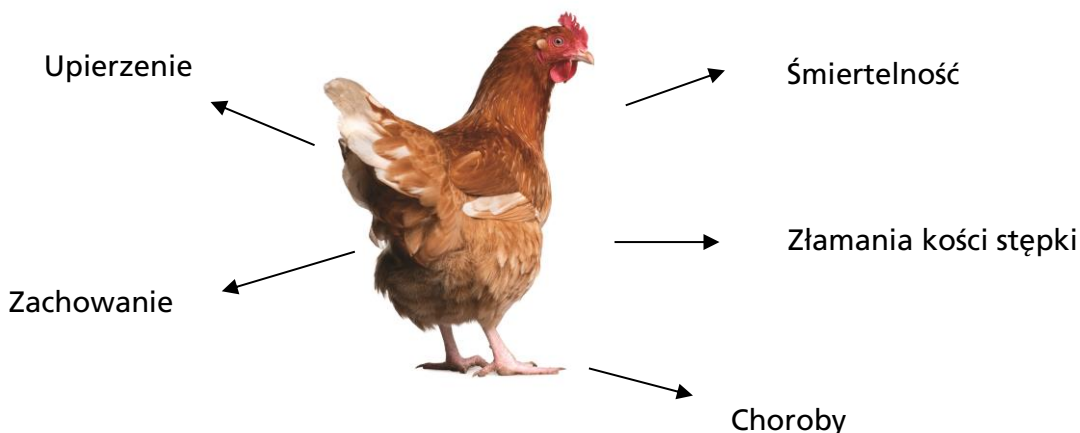

KURA NIOSKA

Wskaźniki dobrostanu

Dobrostan zwierząt bada się stosując metodę oceny czynników, które wpływają na jego poziom. Chociaż zapewnienie pewnych warunków środowiskowych jest niezbędne do zwiększenia potencjału dobrostanu systemu, to właśnie pomiar wyników u zwierząt określa ich dobrostan. Systematyczne ocenianie odpowiednich wskaźników pomaga określić problemy w zakresie dobrostanu i wyznaczyć cele lub punkty odniesienia dla poprawy poprzez odpowiedni plan działania. Poniżej przedstawiamy wybór zalecanych najważniejszych wskaźników.

ZACHOROWALNOŚĆ

CO: Rejestrować częstotliwość występowania chorych lub zranionych ptaków w stadzie oraz rodzaj choroby.

DLACZEGO:

Chore i zranione ptaki wymagają dodatkowej uwagi; wczesne rozpoznanie, leczenie lub ubój są kluczowe dla ulżenia cierpieniom i poprawy wyników niższych niż optymalne.

JAK:

Protokół *AssureWel* dla ptaków potrzebujących dalszej opieki:

www.assurewel.org/layinghens/birdsneedingfurthercare

- Częstość problemami u kur niosek są choroby wirusowe, infekcje bakteryjne i pasożyty. **Najczęstsze problemy ze stopami to zapalenie skóry podeszwy, nadmierne rogowacenie i nadmierny wzrost pazurów. Główną przyczyną śmiertelności jest osteoporoza.**

CEL:

Śmiertelność <3% na koniec okresu nieśności.

ZŁAMANIA KOŚCI STĘPKI**CO:**

Rejestrować występowanie złamań kości stępki (mostka).

DLACZEGO:

Złamania kości stępki, szczególnie o nasileniu od umiarkowanego do ciężkiego, są bolesne i ograniczają mobilność ptaka. Częstość występowania może być wysoka w stadach z dostępem do wybiegu, co wskazuje na słabo zaprojektowane pomieszczenia, zwłaszcza grzędę, i brak doświadczenia w przebywaniu na wybiegu we wczesnym wieku.

JAK:

Protokół dot. stępki *LayWel* (s.16): www.laywel.eu/web/pdf/deliverable%2072%20manual-2.pdf. Przewodnik ze zdjęciami dostępny na (s.66): <http://edepot.wur.nl/233471>

- o Wykonać badanie palpacyjnie wzdłuż stępki kury pod kątem zniekształceń/nierówności wskazujących na stare pęknięcia i ocenić wynik badania: 4 (normalna), 3 (lekko uszkodzona), 2 (średnio uszkodzona) do 1 (poważnie zniekształcona/ze znacznymi nierównościami).

CEL:

Średnia częstość występowania <5% starych złamań (ocena 3 i powyżej).

STAN UPIERZENIA**CO:**

Oceń występowanie i nasilenie utraty piór spowodowanej przez wydziobywanie piór lub agresywne dziobanie na różnych etapach produkcji.

DLACZEGO:

Szkodliwe wydziobywanie piór jest poważnym problemem dla kondycji kur, wynikającym w dużej mierze ze zmiany zachowania związanego z odżywianiem; może prowadzić do pogorszenia kontroli ciepłoty ciała poniżej optymalnej, zmniejszonej produktywności, obrażeń ciała, kanibalizmu, a nawet śmierci. Zarządzanie tym zachowaniem jest niezbędne dla udanej eksploatacji w stadach, gdzie nie przycina się kurom dziobów. Przewodnik na temat zapobiegania wydziobywaniu piór:

http://www.featherwel.org/Portals/3/Documents/Advice_guide_%20V1.2%20%20May%202013.pdf

JAK:

Protokół dot. utraty opierzenia *AssureWel* www.assurewel.org/layinghens/featherloss.

- Przypisać wynik od 0 (brak/minimalne) do 2 (umiarkowane/poważne) – wskazać dotknięty problemem obszar ciała

CEL:

Znalezienie się w strefie zielonej (25% najlepszych hodowli) z wykorzystaniem branżowego narzędzia porównawczego *AssureWel*:

<http://www.assurewel.org/layinghens/howisyourfeatherlossmeasuringup/featherlossbenchmarkingtool>

ŚMIERTELNOŚĆ

CO:

Zarejestrować liczbę zdechłych lub ubitych ptaków, i przyczyny śmierci.

DLACZEGO:

Śmiertelność może być spowodowana przewlekłymi obrażeniami, chorobami, nieoptymalnym zarządzaniem lub warunkami środowiskowymi i wskazuje na ból, cierpienie, wyniki poniżej optymalnych i straty dla firmy.

JAK:

Protokół dot. śmiertelności *AssureWel*: <http://www.assurewel.org/layinghens/mortality>

CEL: < 3% stada na koniec nieśności.

ZACHOWANIE STADA

CO: Zarejestrować reakcję stada na ludzi.

DLACZEGO: Nielotne ptaki wykazują wysoki poziom lęku, co wskazuje na słabe zarządzanie inwentarzem, nieoptymalne środowisko lub aktywność drapieżników. Przestraszone zwierzęta mogą wpaść w panikę i podusić się nawzajem w stadzie.

JAK: Protokół dot. nielotnych ptaków *AssureWel*: www.assurewel.org/layinghens/flightiness.

- Obserwować zachowanie ptaków podczas zbliżania się do stada, i przypisać ocenę spokojnej, ostrożnej lub płochliwej.

CEL: Spokojne stado ptaków, do których hodowca może podejść.

POZOSTAŁE ŚRODKI: Utrzymanie czystości piór, zapobieganie zapaleniu skóry podeszwy, przycinanie dzioba.

PROCES: Zmierzyć wyniki > zidentyfikować czynniki ryzyka (przyczyny słabych wyników) > ocenić wyniki (w porównaniu z innymi gospodarstwami lub dostawcami) > dostosować praktyki zarządzania (w celu poprawy wyników dobrostanu, stosując środki motywacyjne za zgodność z celami (lub kary za brak zgodności).

SYGNAŁY POCHODZĄCE OD KUR

Zachowanie pozytywne	Zachowanie negatywne
Kąpiele piaskowe	Agresywne dziobanie – skierowane w głowę lub szyję
Bieganie na zewnątrz	Szkodliwe dziobanie – wymierzone w pióra, rany lub otwory
Podchodzenie do hodowcy lub pozwalanie mu na podejście	Agresja – pogoń lub walka
Siadanie na grzędzie	
Żerowanie – chodzenie, dziobanie ziemi i jedzenia Korzystanie z dodatków wzbogacających.	
Pozytywne interakcje społeczne - takie jak żerowanie lub korzystanie z dodatków wzbogacających razem z innymi ptakami	